SANT GREGORI, FRANÇA, BARCELONA

En una de les rotondes que trobem passat el pont de Fontajau hi ha un rètol, indicador de les direccions, que diu: «Sant Gregori, França, Barcelona». I realment és així. Si seguim aquesta direcció aviat trobarem l´entrada a l´autopista que ens pot portar cap a Barcelona i seguir després fins a Gibraltar o la Corunya, és a dir creuar tota la península Ibèrica. I, per altra part, entrar a França i tenir via lliure a Europa, fins a les terres polars. I si no usem l´autopista, seguint per aquesta mateixa carretera, trobarem la població de Sant Gregori. En aquest cas, com en molts altres podrem dir amb tota propietat: «Qui ho ha vist i qui ho veu!». Si comparem aquestes possibilitats de comunicació amb el que foren en els inicis del segle vint, notarem unes diferències extraordinàries. En una fotografia de l´any 1900 hi veiem la barca de Sant Ponç, que a falta d´un pont per creuar el Ter, permetia transportar persones, animals i carruatges d´una a l´altra de les ribes d´aquest riu. Els gironins de les darreries del segle XIX que volien arribar-se a Sant Gregori sortien de Girona pel portal de Figuerola, creuaven el Güell per un pont de nova construcció, dissenyat per la casa Eiffel, passaven per la part septentrional de la Devesa i baixaven fins a la llera del Ter per enfilar-se a la barca de servei públic que els traslladaria a l´altra riba. Aleshores seguien arran de riu fins a la Fontajau i per camins i caminets, entre camps de conreu, després de passar el bari de Domeny, arribarien al poble de Sant Gregori. En realitat quan s´havia passat el riu ja ens trobàvem en el terme municipal de Sant Gregori. Un terme municipal que era un dels més extensos, o potser el més extens, de la província. Però per arribar al nucli de la població faltava caminar encara uns quilòmetres.
El canvi de segle comportà també molts canvis en aquest itinerari. Començà l´operació d´enderroc de les muralles que encerclaven la ciutat. Començant per la zona de Figuerola. Aquest primer pas ja representava una gran millora, ja que abans de nit es tancaven els portals, i els que matinejaven per sortir de la ciutat havien d´esperar l´hora oficial d´obertura dels portals. L´any 1904 es construí el pont de la Barca, que substituí el tradicional mitjà de transport fluvial. Passat el pont hi havia dues opcions: seguir ran de riu o per la carretera de nou traçat. Carretera que oficialment tenia el nom de Girona a les Planes. El primer que es trobava passat el pont era el que tothom anomenava merendero, ara en diríem berenador, i més encara se´n diu restaurant. El plat típic d´aquell establiment eren les anguiles i les granotes. Animals que es podien contemplar, en passar, en uns vivers, posats a l´exterior del restaurant. Per al vianant, passejant o excursionista, el més adient era el caminet que anava seguint el curs del riu. Es passava ran la torre de Can Pauperes, segona residència de la família Pérez Xifra, resident al palau de Caramany de la plaça de l´Oli. Titulars de la farmàcia del carrer d´Abeuradors, on treballà, mentre estudiava el batxillerat, el jove Francesc Cambó, futur famós polític i expert economista. La Fontajau, que quedà esborrada del mapa per la inundació del 1940, era lloc de berenades i de la feixina de la festa major del barri del Mercadal.
La carretera, sense asfaltar i amb abundants sots, malgrat el continuat penós treball del peó de camins que els anava tapant. Per la carretera s´hi podia passejar tranquil·lament ja que el trànsit rodat era molt minoritari. Especialment a l´hivern era un bon espai per prendre el sol. Recordo haver-hi vist passejant algunes tardes, o també al migdia de diumenges, el mestre Josep Baró Güell, amb la seva esposa. També el Dr. Pompeu Pasqual. El Dr. Joan Tarrús, amb un grup de senyors d´edat respectable, que el vespre també passejaven per sota les voltes de la plaça del Vi, quan encara s´hi podia passejar. Com ja hem dit, el trànsit de carruatges era molt escàs. Algun carro. La moto del veterinari de Sant Gregori, que s´hi traslladava des del seu domicili de la Gran Via, muntat en el seu vehicle de dues rodes que no recordo si era una Vespa o una Lambreta. De tant en tant,especialment si era dia de mercat a Girona, podia passar l´autobús de servei públic, i rarament algun automòbil particular. Quan passava un vehicle, els passejants s´apartaven tot contemplant allò que gairebé era una novetat. A banda i banda de carretera, en un pla una mica elevat, hi havia camps de conreu. A l´esquerra sobresortien les palmeres del jardí de la torre dels Pauperes, ja esmentada. A la dreta la masia de Can Sopa i el Puig d´en Roca, on es podia accedir per un caminet que s´iniciava a la carretera, passava entre camps, pel

paratge de Les tres alzines, i enfilava la pujada.
Seguint la carretera es trobava el berenador anomenat «La Barca Vella», que tenia també els seus addictes clients, encara que no tants com el que es trobava prop del pont. Ben a prop, passada la caseta del peó de carreteres, trobàvem el barri de Domeny, de caràcter totalment rural. I ja fins al nucli de Sant Gregori tot eren camps, amb algunes masies disperses.
Sant Gregori era un poble de caràcter totalment rural. El reduït nucli entorn del temple parroquial. El barri anomenat de «les cases noves» i algunes construccions ran la carretera, entre les quals destacaven les escoles. Edifici obra del ben recordat arquitecte Rafel Masó. Una escola unitària de nens i una de nenes. Un mestre i una mestressa.
Com és ben notori les coses han canviat sensiblement. Ara el pont que s´estrenà en els inicis del passat segle és el pont vell de la Barca, s´hi ha afegit el pont nou, que ja no ho és tant, i el més modern pont de Fontajau. La carretera està ben pavimentada i ha desaparegut la figura del peó de camins i la seva humil caseta. La connexió amb l´autopista ha donat un caràcter nou a l´antiga carretera de les Planes. A banda i banda de la carretera hi ha molt poques terres de cultiu i s´hi han prodigat les edificacions. S´han configurat barriades enteres. I més n´hi hauria hagut a no ser per la fatídica crisi que ens ha afectat. Grans complexos industrials que comporten una gran riquesa i la creació de llocs de treball.
Sant Gregori no és aquell poble rural que fou, sinó una petita ciutat en clara expansió. Tot i que perdé extensió ha guanyat molt en entitat i en qualitat de vida. Noves edificacions, nous serveis, àmplies urbanitzacions, moderns comerços, supermercats, instal·lacions esportives i culturals, restaurants, farmàcia, oficines bancàries... Aquelles dues escoles unitàries amb una mestressa i un mestre s´ha convertit en un gran grup escolar amb una trentena de professors. I un institut de secundària obre noves perspectives als joves estudiants. Bones comunicacions, carretera amb un trànsit considerable.
I al pas de la porta, un indicador molt significatiu: «Sant Gregori, França, Barcelona».

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/opinio/2018/04/29/sant-gregori-franca-barcelona/910446.html?utm_source=rss